

Vlaanderen
is natuur

Soortenbeschermings- programma in Vlaanderen

© Vilda

Sara De Winter – bevercoördinator ANB 10 februari 2024

sara.dewinter@vlaanderen.be

Europese en Vlaamse bescherming

➤ Europese habitatrichtlijn: Bijlage II en IV

- ➔ Zeer strenge wetgeving, hoogste bescherming
- ➔ Individuen strikt beschermd + speciale beschermingszones aangeduid
- ➔ Gemakkelijkheidsoplossingen vermijden + samenleven stimuleren

- BE2400011 – Valleien van de Dijle, Laan en IJse met aangrenzende bos- en moerasgebieden
- BE2200037 – Uiterwaarden langs de Limburgse Maas en Vijverbroek
- BE2200032 – Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen
- BE2200033 Abeek met aangrenzende moerasgebieden
- BE2200034 – Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven
- BE2300006 – Schelde- en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Gent

Vlaanderen
is natuur

Europese en Vlaamse bescherming

➤ Vlaamse wetgeving: Natuurdecreet + Soortenbesluit

- ➔ Soortenbesluit, bijlage 1, categorie 3
- ➔ Verboden bevers te vangen, doden, verstoren
- ➔ Verboden rustplaatsen of voortplantingsplaatsen te beschadigen of vernietigen
- ➔ Afwijking mogelijk cfr. Europese basisregels

Europese en Vlaamse bescherming

Het artikel 16 van de habitatrichtlijn voorziet 3 voorwaarden die tegelijk moeten voldaan zijn vooraleer een afwijking op de beschermingsbepalingen kan worden toegestaan:

1. motivatie op basis van 1 of meer van de redenen opgenomen in artikel 16, eerste lid;

1° in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

4° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of aan andere goederen in eigendom of gebruik;

5° ter bescherming van de wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats;

2. het ontbreken van een bevredigend alternatief;

3. de verzekering dat de afwijking geen negatieve invloed heeft op het streven naar de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Soortenbeschermingsprogramma

- 2015 – 2023: Soortenbeschermingsprogramma bever 1
- 2024 – 2028: [Soortenbeschermingsprogramma bever 2](#)

DOEL: duurzaam samenleven, evenwicht tussen

- ➔ Behoud van populatie in een gunstige staat van instandhouding
- ➔ Vermijden van overlast en schade

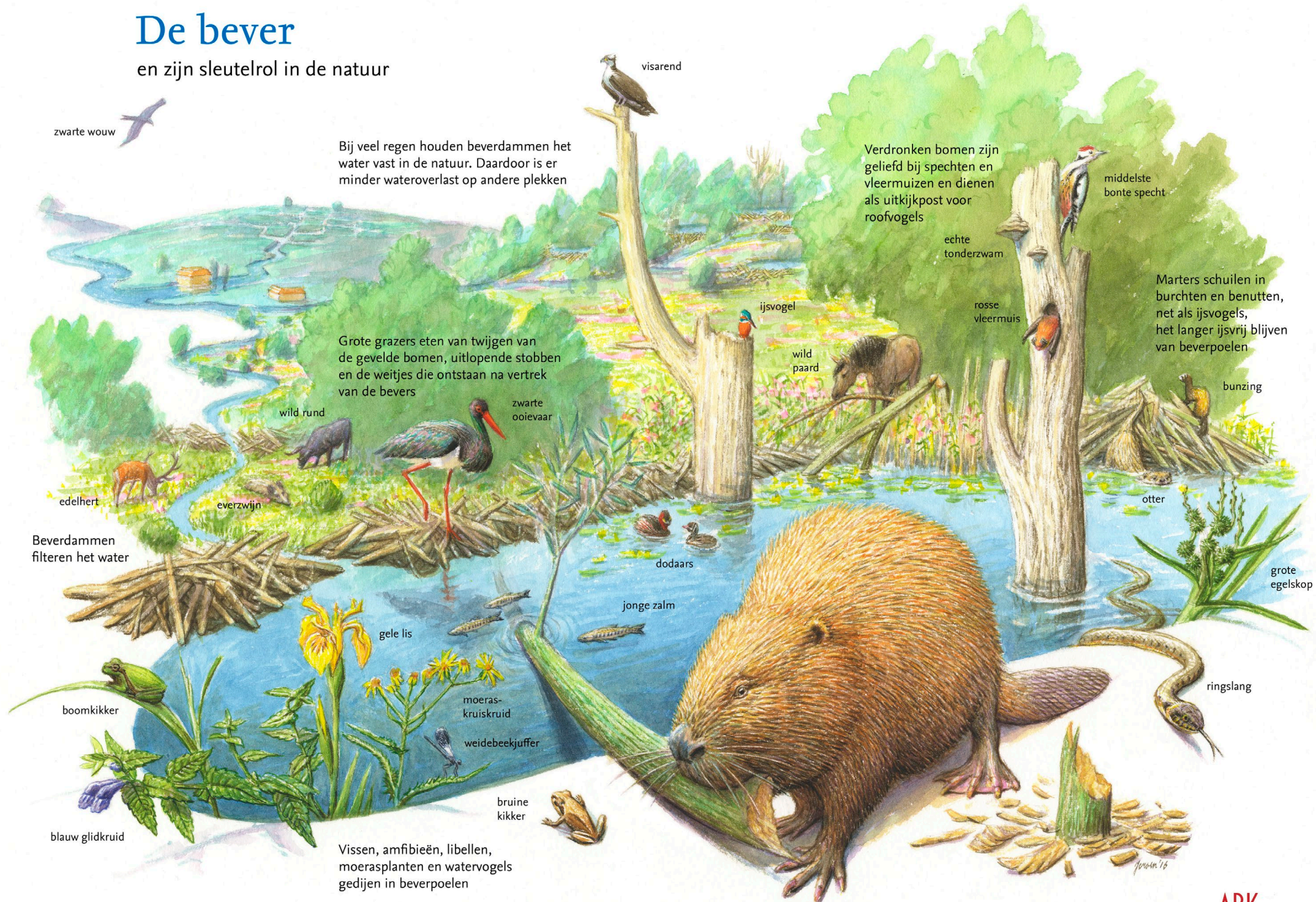

Bever als lastpost?

De bever biedt heel wat kansen

De bever en zijn sleutelrol in de natuur

Soortenbeschermingsprogramma (SBP)

1. Inleiding
2. Informatie over de soort
3. Overzicht maatregelen
4. Doelstellingen
5. Acties
6. Afwegingskader voor vergunningsplichtige maatregelen
7. Afwijkingen voor waterloopbeheerder
8. Evaluatie en monitoring

Afwijkingen voor waterloopbeheerder

- Vlaamse + Europese wetgeving: dammen of burchten afbreken/bevers verplaatsen / opvullen bewoonde hopen enkel indien het echt niet anders kan
- SBP bevat specifieke afwijking voor waterloopbeheerders van bevaarbare waterlopen en waterlopen van 1ste, 2de en 3de categorie, geldig buiten ruimtelijk kwetsbaar gebied

Bestemming woon- industrie-landbouw

Risico-analyse waterbeheerder
op basis van afwegingskader

Is het antwoord 'niet acceptabel'
en zijn er geen andere
bevredigende oplossingen dan kan
ingegrepen worden

Afbraak dam

FOCUS = Geen overlast

Ruimtelijk kwetsbaar

Risico-analyse waterbeheerder
+ ANB

Individuele
afwijkingsaanvraag bij ANB

Steeds getrapte aanpak
→ Peilregulatie → Afbraak

FOCUS = Samenleven

Afwegingskader bij schade aan fauna, flora en bijzondere vegetaties

Geen “one size fits all” beslisboom; geval per geval beoordelen!

- Gaat het om Europees te beschermen soorten of habitats?
- Gaat het om Regionaal Belangrijke Biotopen (RBB) of (leefgebied van) habitattypische soorten (HTS)?
- Zijn de door bever bedreigde soorten ernstig bedreigd, bedreigd of kwetsbaar in Vlaanderen?
- Gaat het om goed ontwikkelde vegetaties of populaties van soorten of om een eerder verarmde of gedegradeerde toestand?

Afwegingskader bij schade aan fauna, flora en bijzondere vegetaties

Geen “one size fits all” beslisboom; geval per geval beoordelen!

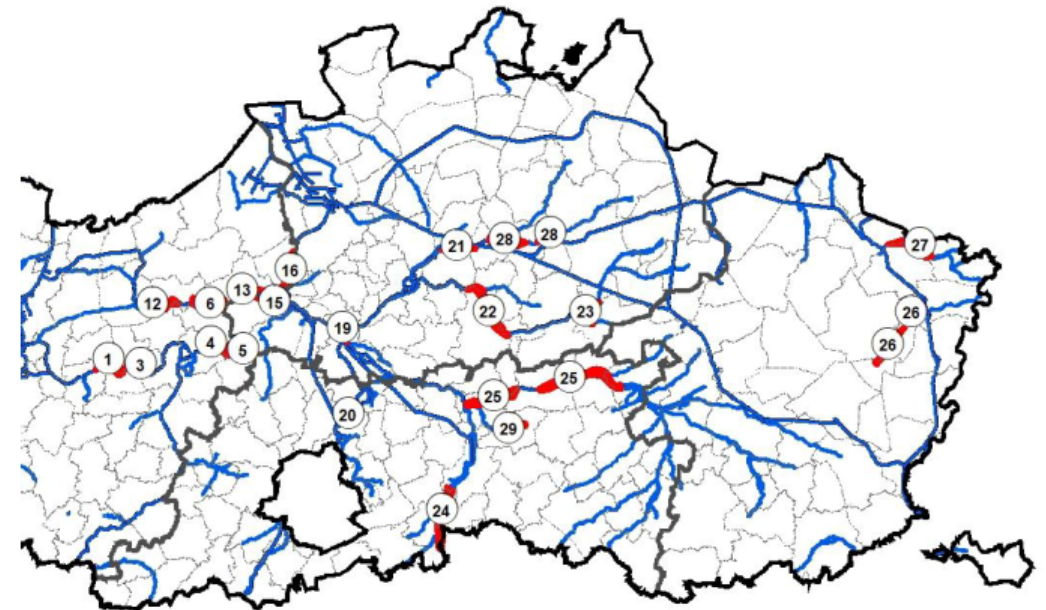
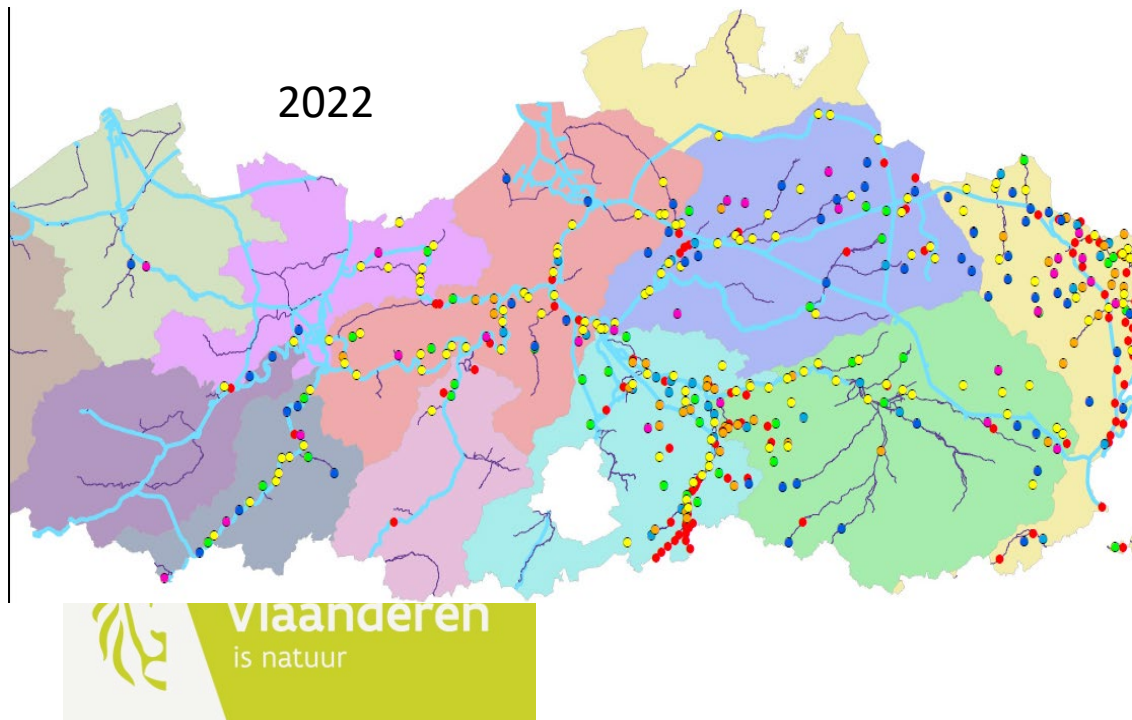
- Wat is het aandeel van de bedreiging door de bever in de totaliteit van de drukken? Wat is het perspectief dat de andere drukken zullen verminderen?
- Wat is het aandeel van het door bever geïmpacteerd leefgebied / populatie ten opzichte van de totale oppervlakte van het leefgebied / populatie van een soort in het gebied/omgeving?

SBP 2 bever: doelstellingen en acties

Doelstelling 1: behoud gunstige staat van instandhouding

- ➔ Monitoring populatiegrootte
- ➔ Afbakenen en inrichten kernleefgebieden + stapsteengebieden

Figuur 3.4.1: Situering van de potentiële gebieden voor de afbakening van kernleefgebied voor bever in Vlaanderen (volgnummers cf. Tabel 3.4.1).

SBP 2 bever: doelstellingen en acties

Doelstelling 2: vermijden van overlast en schade

- Afbakenen oevers en waterlopen te vrijwaren van beveractiviteit
- Opmaak technische handleiding
- Onderzoeken financiële hulpmiddelen (schadevergoeding en subsidies) om draagvlak te creëren en te behouden

IJzerbekken

Bevaarbare waterlopen

Waterloop	Peil	Schade	Jaagpad	Kunst	Ad hoc
IJzer	x	x	x		
Kanaal Ieper-IJzer			x	x	
Lovaart	x	x	x		
Kanaal Plassendale-Nieuwpoort	x	x	x		
Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke	x	x	x		

Onbevaarbare waterlopen

Waterloop	Peil	Schade	Jaagpad	Kunst	Ad hoc

Bekken van de Brugse Polders

Bevaarbare waterlopen

Waterloop	Peil	Schade	Jaagpad	Kunst	Ad hoc
Kanaal Brugge-Oostende	x	x	x		
Kanaal Brugge-Sluis	x	x	x		
Kanaal Gent-Brugge	x	x	x		
Afleidingskanaal van de Leie	x	x	x		
Leopoldkanaal	x	x	x		

Onbevaarbare waterlopen

Waterloop	Peil	Schade	Jaagpad	Kunst	Ad hoc

Leiebekken

Bevaarbare waterlopen

Waterloop	Peil	Schade	Jaagpad	Kunst	Ad hoc
Grensleie en Leie			x	x	
Toeristische Leie			x		
Kanaal Bossuit-Kortrijk			x		
Kanaal Roeselare-Leie	x	x	x		

Onbevaarbare waterlopen

SBP 2 bever: doelstellingen en acties

Doelstelling 3: draagvlak voor bever creëren en behouden

Doelstelling 4: vergroten van kennis

Doelstelling 5: coördinatie en visievorming

Boombescherming

draaddikte minimum 2 mm
maaswijdte maximum 2,5 cm
goed vastmaken onderaan

Afrastering

maaswijdte maximum 5 cm
draaddikte minimum 2 mm
verankering

Als planten de stroomdraden raken, verdwijnt de spanning naar de grond. Tijdig maaien is de boodschap!

Toch schade geleden?

Kijk dan of je in aanmerking komt voor een schadevergoeding. Wat moet je hiervoor doen?

- Bekijk de algemene voorwaarden op natuurenbos.vlaanderen.be
- Verzeker jezelf ervan dat je op een correcte manier één van de verplichte maatregelen hebt genomen.
- Verzamel de bewijsstukken van de schade en van de genomen maatregelen.
- Bereken en bewijs de omvang van de schade. Deze moet minstens € 300 bedragen om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding.
- Meld de schade binnen 14 kalenderdagen aan Natuur en Bos via het e-loket of het formulier op de website natuurenbos.vlaanderen.be.
- Bezorg het formulier
- Digitaal via het e-loket op natuurenbos.vlaanderen.be.
- Met een aangetekende zending aan Natuur en Bos. De nodige adressen vind je op het aanvraagformulier.

Nog vragen? Contacteer Natuur en Bos. Je vindt de contactgegevens op natuurenbos.vlaanderen.be.

Agentschap voor Natuur en Bos
Havenaan 88 bus 75 1000 Brussel
atop.vlaanderen.be

Let op: na publicatie van deze folder, kan de wet gewijzigd zijn. Kijk voor de meest actuele informatie op natuurenbos.vlaanderen.be.

DE NATUUR ALS GOEDE BUUR (SAMEN)LEVEN MET BEVERS

Bevers maakten ronds de eeuwwisseling een opmerkelijke terugkeer in Vlaanderen. De grootste knaagdieren van Europa zijn terug en hun aantal stijgt gestaag. Vooral langs de Dijle en de Maas voelen de zwemkampioenen zich in hun sas. Ook elders in Limburg, Vlaams-Brabant, en Antwerpen streken intussen beverfamilies neer. Wie langs de waterkant woont, moet mogelijk nog even wennen aan deze oude, hongerige buur. Al en toe grijpen bevers drinkgebied binnen om aan bomen en oogst te knagen. Gelukkig kan je tal van maatregelen treffen, om je eigendom te beschermen. Heb je de nodige actie ondernomen en toch vraatschade geleden? Kijk dan of je in aanmerking komt voor een schadevergoeding. In deze folder geven we je alvast een pak informatie mee.

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

